

apw

EGLŪTĖ

Liet. Nacioniai inė
Martyno Mažvydo
Biblioteka

1952

DIEVAS

+

TĒVYNE

SAUSIKA

+

R. F. D. 2

PUTNAM, CONN.

Nr. 1

1952 SAUSIS Nr. 1

Redaguoja *Pranas Naujokaitis*
Administratorius *Antanas Peldžius - Pell*

Leidžia
LIETUVIŲ KULTŪROS
INSTYTUTAS

Prenumerata:

Metams: Amerikoje \$3.00, kitur — \$3.50. Atskiras numeris 30 centų.

Pinigus, užsakymus ir adresų pakeitimus siūsti:

EGLUTĖ, P. O. Box 22, Montello Station, Brockton 68, Mass.

Raštus siūsti ir turinio reikalui rašyti:

Pr. Naujokaitis, 59 So. 3rd St., Brooklyn 11, N. Y.

ŠIAME NUMERYJE:

1. Z. Gavelis, SNAIGIŲ PASAKA	1
2. K. Grigaitytė, ŠALTUTIS	2
3. J. Rūtenis, TYLIĄJĄ NAKTĮ	3
4. S. Džiugas, BALTOJI KARALAITĖ	8
5. V. Tamulaitis, SVIRPLIO MUZIKANTO KELIONĖS	9
6. S. Pipiraitė, SENUTĖS PASAKOS	13
7. LIETUVIŲ PRIEŽODŽIAI	15
8. D. Lipčiūtė, KALĖDŲ SENELIS IŠ LIETUVOS	16
9. A. Bendorius, ŽIEMA LIETUVOS KAIME	19
10. V. Čižiūnas, KARALIUS MINDAUGAS...	21
11. L. Žitkevičius, ŠEPETUKAI IR BATUKAI	24
12. DAINELĖ	25
13. ATŽALÉLÉS	26
14. A. Giedrius, KODĖL GILTI NÉ TOKIA SUDŽIŪVUS	29
15. J. Būga, LAPĖS UODEGA	29
16. PASITIKĒJIMAS	30
17. ANGELAS PURVINAM MARMURE	31
18. LAIŠKAI SKAITYTOJAMS	32

Viršelis ir iliustracijos — dail. P. Osmolskio

EGLUTĖ — THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly, except during July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Office of Publication, P. O. Box 22, Brockton 68, Mass., Editor: P. Naujokaitis, Brooklyn, N. Y. January, 1952, Vol. 3, No. 1. Subscription: \$3.00 yearly. Outside U. S. A. — \$3.50 yearly. Single copy 30c.

Entered as second-class matter at the post office at Brockton, Mass.

POSTMASTER: PLEASE SEND FORM 3578 P. O. BOX 22, BROCKTON 68, MASS.

N. P. Seserų Spaustuvė, Putnam, Conn.

SNAIGIŲ PASAKA

ZIG. GAVELIS

Baltos snaigės — žiemos turtas:
Skraido, sukas, saulėj tviska,
Kyla, leidžias, lyg užburtos,
Ir baltais apkloja viską.

Sniego pilys saulėn kyla,
Sidabriniai bokštai žvilga, —
Seka pasaką patyliai
Apie naktį baisiai ilgą...

Naktys gaubia mūsų kraštą,
Net žvaigždelių nematyti...
Draudžia žodį, draudžia raštą
Apie laisvę paskaityti...

Ūžia, siaučia šiaurės vėjai,
Net svyruoja ąžuolai, —
Bet pavasariui atėjus,
Sužaliuos visi laukai!

ŠALTUTIS

KOTRYNA GRIGAITYTĖ

Jau šaltutis atvažiavo
Sidabrinėm rogėm,
Šviečia žvakės krištolinės
Mūs namų pastogėj.

Sédi rogëse ir paišo
Jis gèles ant lango,
Trinksi ledo pasagélës,
Kamanélës žvanga.

Kieman lekia mūsų Julius
Tempias ir Onytę,
O šaltutis nusijuokës
Gnyba į nosytę.

Greitai vejas aplink namą,
Nori ji pagauti,
O šaltutis, kur prišokës,
Čiumpa vaikams ausi.

Žiūri juodu viens į kitą,
Kad abu pražilo.
O šaltučio rogës švilpia
Jau anapus silo.

globoti žemės augalų. Niekas nieko nežinojo apie Saulę, niekas nieko negirdėjo, tik piktasis Šiaurys išdavė Burtininkui Saulės Motulės paslaptį.

Suklico, suriko iš džiaugsmo pelėda ir, vėl pasivertus Burtininke, išdūmė jieškoti Saulės vaiko.

— Atkeršysiu Saulei — nužudysiu jos vaiką! — pro sukastus iš piktumo dantis prašvokštė Burtininkė ir, kvatodama iš džiaugsmo, dūmė greičiau už vėją.

Skraidė miškuose, jieškojo laukuose, lekiojo miestų bokštais ir stogais, bet niekur nesurado tokio vaikelio, kuris būtų panašus į Saulę.

Apsiputojusi, pavargusi, atsigulė pakrūmėje pasilsėti. Visai netoli Sauliukas ganė karvutes. Atnsisėdės ant kelmo, jis pūtė karklinę dūdelę, jos garsais išduodamas visą savo ilgesį ir skausmą. Žiūrėjo jis į dangų, kur gyveno jo mylimoji motulė. Jis pasakojo jai, kaip skurdu gyventi be mamytės vaikeliui, kaip jis gailisi ją ir broliukus palikęs...

Piktoji Burtininkė išiklausė ir išskaitė dūdelės ilgesinguose garsuose visą Sauliuko skundą ir atspėjo dūduojančio paslaptį. Ji puolė prie vaiko, čiupo jį į glėbių ir nusinešė į savo išdžiūvusį sodą. Pastatė ji Burtininkė tarp išdžiūvusių medžių, iškėlė virš jo savo kaulėtas rankas ir ėmė burti, kažką tyliai murmėdama, ir staiga baisiu balsu suriko:

—Buriu, buriu — pavirsk, vaike,
išdžiūvusių medžiu!

Supurtė, sujudino kažkas Sauliuką, ir jis pavirto išdžiūvusių medeliu.

— Ai, ai, motule! — dejavo išdžiūvęs medelis, o Jame plakė gyva vaiko širdis.

Tuo tarpu Saulė Motulė suvargusi, nuliūdusi nukeliavo į dangų pas Dievulį ir Jį prašė, maldavo — leisti jai naktimis klajoti po žemę, jieškoti savo vaikelio. Dievulis jos prašymo išklausė: davė jai stebuklingą gėlelę, kurią prisiegusi, ji pavirsdavo į moteriškę ir naktimis keliaudavo, jieškodama savo sūnelio.

Daug naktų keliavo Saulė. Jos kurpaitės nuplyšo, akys pavargo nuo jieškojimo, nuo žiūrėjimo; širdis skausmu plakė, nes vis negalėjo surasti savo Spindulėlio. Ji klausinėjo medžių, teiravosi pas gyvulėlius, sutiktus žmones meilai užkalbindavo, — bet vis veltui: niekas nematęs, niekas nepažinęs jos sūnelio.

Vieną naktį, kai pavargusi Saulė Motulė atsisėdo po seneliu medžiu pasilsėti, išgirdo gailų verksmą. Apsidairiusi suvokė, kad jis ateina iš artimo medžio drevės.

— Kas čia verkia? — paklausė Saulė Motulė.

— Aš, Laumė, visų laumių karalaitė — pati jauniausioji, pati gražiausioji — esu pasmerkta visą amžių toje drevėje gyventi, nes piktoji Burtininkė man miegančiai nukirpo mano gražiasias kasas.

— Ar nežinai kartais, Laumele, kur yra mano sūnelis, — paklausė Saulė Motulė.

— Aš viską žinau, aš viską mačiau. Jei atiduosi man savo aukso kasas, pasakysiu, kur yra tavo vaikeliai.

Nudžiugo Saulė Motulė, ir atidavė Laumei savo aukso kasas.

Gavusi aukso kasas, Laumė džiaugėsi, šoko, dainavo, o paskui — tris kartus suplojo delnais, kažką pakuždėjo — ir atbildėjo aukso vežimas, baltais žirgais pakinkytas. Su-sėdo abi į tą vežimą ir ne važiuote važiavo, o skriste skri-

do į piktosios Burtininkės išdžiūvusį sodą. Parodė Laumė Motulei ji ir pasakė:

— Ar matai galybę išdžiūvusių medelių? Jie visi vienodi. Jei atpažinsi savąjį vaikeli — ji atgaivinsi. Dings burtai, medis taps gyvu tavo vaikeliu ir ji nusineši į savo tėviškėlę. Jis niekados nebenorės būti žemės vaikeliu, nes suprato, kokia laimė gyventi pas mamytę. — Tai tarusi, pati Laumė ir jos žirgai — dingo.

— Ak, kokia daugybė medžių! — šnabždėjo pati sau susirūpinusi Motulė, — ir kaip jie visi panašūs! Kuris gi iš jų mano sūnelis?

Vaikščiojo Motulė tarp sausų medžių stagaru, glostė kiekvieną ir kalbino. Bet visi jie buvo tylūs, nebyliai — piktujų burtų aukos. Išiklausiusi, ji pajuto, kad kiekviename medyje plaka širdis, — dar taip gailiai ir skausmingai; kažką šnara, kalba... Tačiau tos kalbos Motulė nesupranta..

Bet..., kas tai? — To medelio širdis kažkaip kitaip plaka... Taip suprantamai, meiliai!..

— Tai mano sūnelis, tai mano vaikelis! — iš džiaugsmo prataria Motulė ir aplėbia medį.

Sujuda, susiūbuoja padžiūvėlis medis ir dingsta. Bet čia pat išvysta sūnelį — savo mažąjį Spindulėlį.

Apkabina Spindulėlis savo mama, myluoja, bučiuoja ir prašo:

— Atleisk man, mamyte, kad buvau užmiršęs ir palikęs tave.

Laiminga Saulė apkabino savo vaikelį ir linksma nuskrido į savąjį karalystę.

Saulės karalystėje buvo didelė šventė, kai grįžo mažasis Spindulėlis. Džiaugėsi mamytė, džiaugėsi broliukai, o labiausiai džiaugėsi pats Sauliukas — Spinduliukas. Kiekvieną rytą laimingas ir linksmas skrenda jis į žemę ir vėl grįžta kartu su mamyte ir broliukais.

Saulė Motulė iš džiaugsmo, jog surado savo vaikelį, atsildė Burtininkės sodą, kad sausieji medeliai žiedais pa-sipuoštų.

I GİRÜŽĘ

Žodž. J. Minalgos

Muz. V. Kerbelia

Linksmai

I gi - ru - žę, i gi - ru - žę, Kur bi - te - lių
 spia - čiai ū - žia, Kur uis bel - džia - si ge -
 nys, ... Trau - kia Ri - mas ir Be - nys.

Eiklios kojos nenustovi, —
 Strikt per kupstą, švilpt per
 griovį.
 Tipu-tapu keleliu,
 Tripu-trepup liepteliu.

Už upelio žalias miškas
 Šlama, gaudžia, aidi, pyška.
 Nardo vėjas ū-ū-ū
 Tarp eglaičių ir pušų.

Voveraitė medy zuja,
 Nusiraškius eglės skują.
 Moja debesiui giria
 Su lapuota kepure.

Šlepu-šlepu, minkšta kojai,
 Draikos vešlūs uogienojai.
 Ant minkštučių samanų
 Pilna uogų raudonų.

Baravykai, slidžios guotės
 Kelia galvas iš rikiuotės.
 Supas kekės riešutų —
 Trešku-brašku tarp dantų.

PIRMOJI DIENA MOKYKLOJE

Linvydas Inga

Gilelę šiemet pirmąjį kartą nuvedžiau į mokyklą. Pirmąjį skyrių. Darželio nelankė — mokési pas mamą. Pramoko gražiai lietuviškai skaityti. Angliškai namie nekalbėjome, ir Gilelė tiek temokėjo, kiek buvo iš Ginto ar kitų vaikų nugirdusi. Gintelis vis erzino ir baugino:

— E, tu nueisi ir nieko nesuprasi. Vaikai juoksis.

— Ot, ir nesijuoks, — atkrito Gilė. — Aš kalbésiu lietuviškai, kaip tetė ir mama.

— Seselė nesupras.

— Supras, supras. Aš jau kalbėjau, kaip buvau procesoje. Tu nieko nežinai.

Bet Gilelei vis dėl to knietėjo širdį, kaip ten bus. Kai reikėjo eiti, ji mane apsikabino ir prašė:

— Tetuk, nuvesk!

— Tave Gintas nusives, — atsakiau. — Aš turiu eiti į darbą.

— Tai mama.

— Mama turi darbo. Kam ją varginti? Gintas jau trėjus metus lankė mokyklą. Visa žino, ir nuves.

— Kad Gintas jau išbėgo...

— Išbėgo? — atsiliepė iš virtuvės mama. — Tai šelmis.

— Jis sakė, kad manės neves, — nusiskundė Gilė. — Sakė, kad nenori. Su manim nenori.

— Aš jam, kaip pareis, — užsirūstino mama. — Tai tu, tetuk, nuveski, eidamas darban. Nebus toli iš kelio. Reikia su sesele pakalbėti.

Seselė maloniai mus pasitiko, dar kieme, ir Gilelę paėmė savo globon. Aš visą dieną dirbdamas galvojau, kaip jai toji pirma diena sekėsi.

Grįžo ji kartu su Gintu smagi ir linksma.

— Seselė liepė, kad Gintas mane parvestų, — pasigyrė.

— Ir gerai jam, — atsakė mama. — O ko iš ryto išbėgai nepalaukdamas? Taip negražu, Gintai. Sesytę reikia globoti, žinai. Kai užaugs, ji tau padės. Matysi.

— E, kada ji užaugs. Toks pipiras. Visos jos tokios susirinko. Tik klykia, laksto, šokinėja, kaip kvailos...

— Na, Gintai, — subariau, — tu taip nekalbėk, o tai nieko iš manės negausi. Tu žinai?

Gintas nuleido akis ir vyniojo staltiesės kampą. Mama jam kepšteliėjo per pirštus. Staltiesė slysteliėjo, žemén nukrito knyga. Gilelė vikriai pakėlė.

— Nauja? Čia, tete, pasakos? — paklausė.

— Ne, Gilele. Čia rašoma apie Žalgirio mūšį. Tau bus dar per sunki. Va, Gintai, imk ir skaityk! Ir būk geras.

— Būsiu, — numykė po nosim. — Ačiū.

Vakare Ginto nuotaika jau buvo pasitaisiusi. Jis sē-

dėjo sofoje. Gilė buvo kamputyje susiraičiusi. Abudu žiūrinėjo paveiksliukus.

— Va, matai, viduryje — tai Vytautas, didysis Lietuvos kunigaikštis. Rankas yra iškėlęs, su kalaviju, — aiškino. — O čia tai kryžiuočių magistras ant balto arklio. Ji duria...

— O kodėl ji duria? — paklausė Gilė.

— Kad jis priešas... Jeigu jo nedurtų, tai jis Vytautą nudurtų.

— Ne, jis pabėgtų. Tetukas sakė, kad jis buvo labai smarkus.

— Tu nieko nesupranti. Čia mūšis. Negalima bėgti, reikia priešą mušti.

— O kodėl jį reikia mušti?

— Kad negeras. Lietuvą puldinėjo, degino sodybas, žmones į nelaisvę varė, jų žemes užiminėjo. Tie kryžiuočiai darė taip, kaip dabar daro bolševikai. Tetė sakė... Čia, žiūrėk, vienas kryžiuotis joja su mergaite... Motina vejas iš paskos. Vytautas turėjo savo žmones nuo tokijų priešų ginti. Ir juos visai sumušė Žalgirio kovoje. Aš skaičiau. Daugiau jie Lietuvos nebepuldinėjo taip žiauriai.

— Palauk, Gintai, parodyk dar! Aš noriu pažiūrėti iš tą mergaitę. Tai, tur būt, Nedingė?

— Nežinau. Reikėtų tetuko paklausti.

Gilelė smuktelėjo nuo sofos ir atsirado pas mane.

— Tetuk, eikš, ką parodysiu. Mes radome dingusią Nedingę. Gintas turi.

— Ar tą lélę?

— Ne, mergaitę, kurią kryžiuočiai pagrobė. Eikš!

Turėjau eiti. Gilei negalima buvo atsispirti, kai ji tempė už rankos. Gintas supo kojas, sėdėdamas sofoje.

— Gintai, tu nesispardyk, — pastebėjo praeidama mama.

— Aš joju, — šelmiškai atsiliepė Gintas. — Va, tete, kryžiuotis joja ir mergaitę nešasi, kaip vanagas. Ar tai Nedingė?

— Ne, čia daug senesni laikai. Iš Algirdo ir Kęstučio dienų. Tada jau Nedingė negyveno, jei ir buvo gyva. Čia, greičiausia, Žemaitijos užpuolimas. Bet jūs gi žinote, kad Vytautas Žemaitiją apgynė nuo kryžiuočių. Tada išvadavo ir daug belaisvių.

— O mes išvaduosime Lietuvą, — išdidžiai pasitempė Gintas.

— Gerai kalbi, Gintai. Užtat būk geras, globok sesytę. Kalbėk su ja tik lietuviškai. Lietuvą vaduos tik tie, kurie jos nepamiršta.

— Mes nepamiršime, — abudu atsakė eidami vakarienės, kuriai mama mus visus kvietė.

SPALIS

Vyda Liaugaudaitė

Pamažu atslenka šaltis,
Vėjas glosto lapelius,
Ir Saulutė užsimiršus
Šildo kaip gėstanti anglis.

Šaltis, jau atėjės,
Susitarės su vėju,
Kviečia lapus į puotele;
Kviečia lapus pasišokt.

Lapai apsidžiaugia, skuba
Greitai pasipuošt.
Vilkdamies kilmingais rūbais
Lenktyniaują dėl spalvų.

Pasipuošę kaip margučiai,
Bėga, šoka su vėju,
Ir Saulutės švelniams žvilgsny
linksmai skraido su vėju.

TRYS

Stasys Jakštės

Aš turėjau katiniuką,
Mama pirko sviediniuką...
Aš su Margiu kambarėly
Ritinėjom sviedinėlj — —
Ir taip gaudėm visą dieną
Vienas kitą, dviese vieną.

Vakare lovelę klojo
Ir mama mane žegnojo...
Aš glaudžiau ir sviedinėlj
Ir Margiuką katinėlj,
Nes rytoj, kai kels saulelę,
Žaisim katę, žaisim pelę.

PIRMAS NEPASISEKIMAS

Zigmas Girdauskas

Sulaukės penkių metų aš pasijutau dideliu vyru. Gavau naujas kernes su diržu. Jau be didelio vargo galėjau ištrūkti nuo gaigalo, gaidžio ir žąsino. Jie jau nebebuvo man pabaisos. Jei kuris iš jų norėdavo mane pagauti, aš neverkiau ir nesišaukiau mamytės. Mano kojos išnešdavo iš pavojaus.

Laksčiau pats vienas. Galėjau išbėgti į ganyklas pas vyresnį broli Antanuką, kuris ten ganė karvių ir avių bandą. Nežiūrint mano didelės pažangos kojose, Antanukas buvo daug daugiau pažengęs. Jis visada turėjo ką nors naujo po savo trumpai nukirptais plaukais. Mes žaidėme visą laiką: kasėme šulinius, iš medžių šakų statėme namus. Vėliau, rudenipop, kūrenome ugnį. Ugnyje kepėme ir valgėme bulves bei ąžuolų giles.

Vienas iš daugelio mano brolio laimėjimų buvo draugystė su dideliu juodu avinu. Avinas turėjo ilgus riestus ragus. Jis mėgo mus, mes griždami iš sodo su pilnomis kišenėmis obuolių, nepagailėdavome duoti ir jam. Mes pavadinome jį Burinu. Avinas vardą priėmė. Kai tik išgirdavo savo vardą, skubėdamas bėgdavo pas mus. Burinas imdavo viską iš rankų, ką valgomos mes turėdavom. Už mūsų vaišingumą Burinas leisdavo mums pajodinėti ant jo minkštost nugaros. Taip mūsų draugystė žydėjo ilgą laiką.

Vieną dieną Antanukas pradėjo mokytį Buriną muštis. Jis paėmė ilgą lazdą, užmovė ant jos kepurę ir su šiuo įrankiu pradėjo Buriną erzinti. Atsistojęs už avių rikutės, Antanukas bakstelėjo į Burino kaktą. Burinas matyt

galvojo, kad tai žaidimas. Bet Antanukas baksnojo vis smarkiau ir skaudžiau. Tada Burinas pakeitė savo nuomonę. Jis atsibėgėjo atbulas ir su visu smarkumu bėgo priekin. Jis taikė į ant lazdos laikomą kepurę, bet ši stai-ga dingo. Burinas nebegalėjo susilaikyti, visa jėga krito į avių rikutę ir persivertė per galvą. Antanukas gi buvo jau toli nuo rikutės ir garsiai kvatojosi, kad apgavo savo draugą Buriną. Burinas lėtai atsistojo, papurtė galvą ir nuėjo tiesiai pas avių kaimenę.

Mudu su Antanuku pajutome, kad užgavome Burino išdidumą. Antanukas bandė jam prisigerinti, bet buvo atsargus. Tik grįžusį namo, tvarte, mėgino paerzinti.

Burino draugišumas mums vėso. Jis vis dar imdavo iš rankų ką valgomą jam davėm. Bet vengė daugiau draugauti.

Vėlai rudenį, kai pirmas šaltis sukaustė žemę, karvių banda jau buvo tvarte. Dar mažas avių būrelis buvo palikęs tuščiuose laukuose. Antanukas jau vėl buvo sugrįžęs į mokyklą. Vieną rytą bepusryčiaujant tévelis man sako:

- Zigmuk, gal tu gali išginti avis į laukus?
- Taip, téveli, galiu, — atsakiau linksmai.
- Pasaugosi jas, kad pertoli nenuveitų, — pridėjo tévelis.

Aš jaučiausi didelis vyras, kad tévelis gali man patikėti tokį svarbų darbą. Tuoj po pusryčių numbėgau į tvartą ir atidarės duris išleidau avis laukan. Avys viena po kitos išėjo, o Burinas buvo paskutinis. Taip visas būrelis išmaršavome į paaugusius rugių želmenis. Buvau pažengęs tik kelis žingsnius už kiemo vartų,

JAUNOJI ŠEIMININKĖ

V. Jonikas

Skaistė kepti jau mokės,
Tu be reikalo juokies —
Bus gardu ir saldu
Tartum būtų du medu!

Reikia miltų ir mielių,
Kiaušiniukų nors kelių
Ir keptuvės, ir ugnies —
Pyragaičiai šokinės — — —

Skaistė svečią užprašys,
Jai svetelis pasakys —
Tai gardu, tai saldu
Tartum būtų du medu!

kai Burinas staiga atsisuko į mane. Jis vieną akimirką išmeigė akis į mane, tarsi kažką svarstydamas. Tada atsibėgėjo atbulas ir visu smarkumu kirto ragais į patį vidurį mano pilvo. Parmuštas žemén, aš pradėjau taip garsiai rėkti, kiek tik mano jėgos leido. Burinas nekreipė dėmesio į mano keliamą triukšmą. Jis be pasigailėjimo ruošėsi sekantčiam kirčiui. Pašokau bėgti, Burinas mane pasivijo ir antru smūgiu déjo į užpakalį. Aš buvau taip išgąsdintas, kad vos begalėjau rėkti. Laukiau daugiau smūgių.

Laimei mano mamytė staiga atsirado šalia manės. Ji turėjo rankose storą stiprią lazdą. Dabar dvikova vyko tarp mamytės ir Burino. Pašokau, išikirtau į platų mamytės sijoną ir tylėdamas stebėjau jos stiprius smūgius Buriniui į kaktą. Pagaliau mama drožė jam su stora lazda per ragus, ir jis paliko mūšį. Purtydamas galvą, létai nutrepeno pas tolėliau besiganančias avis.

Nuo šio laiko Burinas neskaitė mane savo viršininku, bet silpnu priešu. Jis iš toli mane vydavosi, nes buvo tikras savo pergale. Aš taip buvau įbaugintas, kad niekada negalvojau apie pajodinėjimą ant jo minkštос nugaros. Tévelis tai suprato, bet patarė geriau vengti Burino.

Taip mano penkių metų vyriška ambicija buvo sulaužyta riestų Burino ragų.

DARŽOVIŲ VESTUVĖS

Jonas Mačiaga

Kelia ropė vestuvės
Su bernaičiūnideikiu.
Aguonėlė, bėlavęs
Sukas morka ratuku.

Groja žiogas muikeliu
Atsisėdės ant voros.
Po šermukšnė, po žaliui
Trepsi pora tie poros.

Zengia kriens išdidus
Kai salota prie šalies.
Tuoj ąsotin lauks midus,
Pieno upės išlieš.

Pamidoras jų piršlys
Sukinėjas tarp svečių.
Kai batvinis čia užklrys,
Duos riestainių kvepiančių.

Svočia, močia petruška
Raiko sūrj, pyragus.
Jai arbūzas nei už ką,—
Duoda samčiu per nagus.

Atvažiuoja kraitevžiai,—
Agurkėlis su krapu.
Kloja patalą ežiai
Po saulėgrąžos lapu.

Šoks sveteliai — valgys, gers
Apie laužą vakare,
Kol svogūnas nusivers
Po kopūsto kepure.

ŠIMTMEČIŲ SARGAS

- Kas ta didelė statula? — sušuko Antanukas.
- Na, ar nematai, kad liūtas? — atkrito Jonukas.
- Bet kodėl veidas ne liūto, o žmogaus? — nenusileido Antanukas.
- Palaukit, palaukit, vaikai! — sudraudė brolis Petras. — Mes paklausim to žmogaus prie kupranugarių — jis paaiškins kas čia per daiktas.

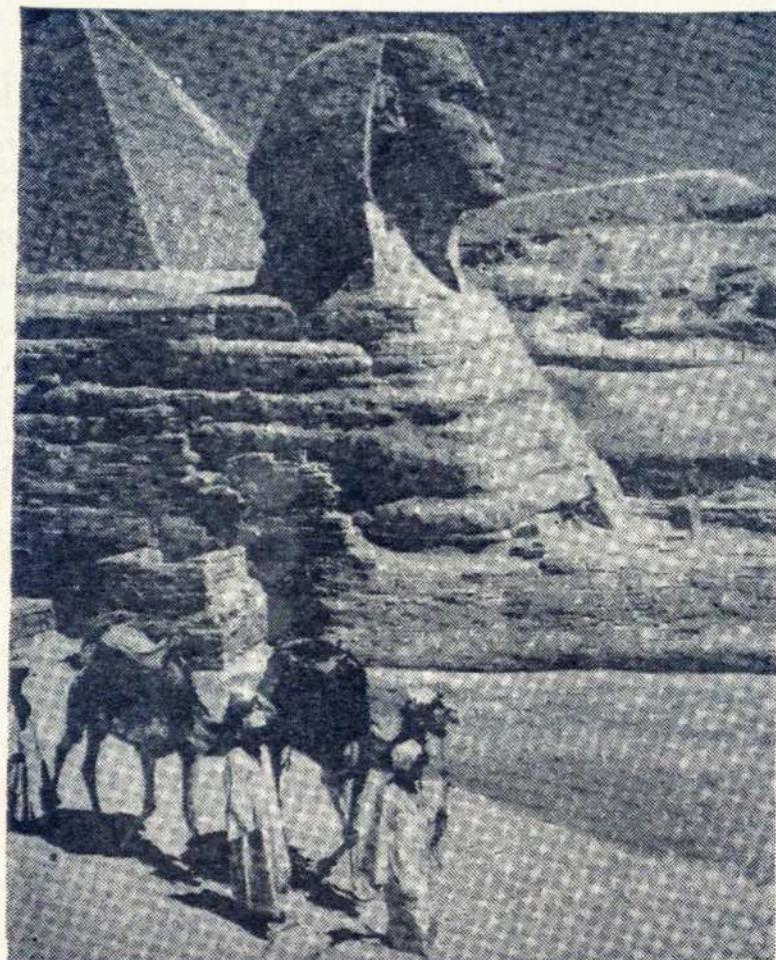
Jaunieji keliauninkai grūdosи vienas per kitą, kad būtų kuo arčiau, kad geriau girdėtų. O tas keistai apsirengęs barzdotas žmogus pasakojo:

— Ši paminklą egiptiečiai pastatė kartu su piramidėm. Jis vaizdavo jų dievą. Galva atrodo kaip žmogaus, o kūnas liūto. Seniau šis sfinksas turėjo gražią barzdą, nosį. O galvą puošė karališkasis gaubtuvas. Bet per tuos 5 tūkstančius metų sfinksui teko daug pergyventi. Amžiams slenkant jo visą kūną uždengė smėlis, o virš dykumų liko kystoti tik jo galva. Musulmonai, manydami, kad tai svetimšalių dievas, labai sužalojo sfinkso veidą. Vienas egiptiečių generolas, norėdamas kareivius išmokyti artilerijos, naudojo

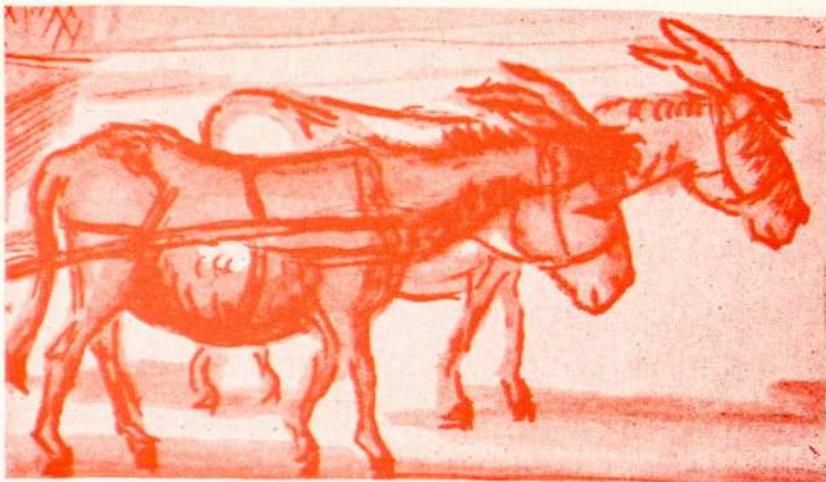
jį kaip taikinį. Tuo būdu sfinksas neteko 6 pėdų nosies ir 8 pėdų barzdos.

Visai neseniai archeologai (žmonės, kurie tyrinėja praeitį ir iš senovės užsilikusius paminklus bei namus) atkasė visą sfinkso kūną, kurį nuo įvairaus sužalojimo per šimtmečius saugojo smėlis.

Berniukai vaikščiojo aplink, laipiojo ant sfinkso kūno, žiūrėjo į keistus paveiksliukus, kurie buvo ant jo iškalti žmonių, kurie rašydavo paveiksliukais, o ne raidėmis, kaip mes dabar. Daug jie apžiūrėjo kol pagaliau pradėjo leistis saulė virš dykumų. Rausvam dangui skendo piramidžių ir sfinkso šešeliai, kai jauni skautukai jiems tarė sudiev.

Šalia didžiųju
piramidžiu,
sfinksas
atrodo kaip
ištikimas
šimtmečiu
sargas

ASILIUKAI

El. G-é

Buvau tuomet dvylikos metų. Mano sesutė Evutė éjo vienuoliuktuosius. Gyvenome didelio miesto pačiame pakraštyje. Mūsų kaimynas, turtingas prekybininkas Rozenbergas, sumané metams išvažiuoti į šiltuosius kraštus; to reikalavo jo žmonos sunkios ligos gydymas. O turéjo jis pora asiliukų, kuriais iš tolo géréjomés. Vienas jų buvo Pilkis, antras Gelčius. Širdies gilumoje, prisipažįstu, net truputį pavydėjau Rozenbergams tą keistą gyvulélių — niekur kitur panašių nematydavau. Įsivaizduokite mano ir Evutės džiaugsmą, kai tévelis paréjës vakarienës pranešé mums, kad nuo ryt dienos asiliukai gyvens mūsų tvarte ir per ištisus metus, iki kol Rozenbergai gyvens Italijoje, turësime juos globoti ir turësime teisę jais važinéti.

Jūs, turbüt, visi žinote, kaip atrodo asilos: panašus į arkli, bet žymiai už jį mažesnis, ilgaausis, turi ilgą, tokią pat, kaip karvës, uodegą. Visai neteisingai asilus vadina bukapročiais. Priešingai, jie yra gudrūs, pasakyčiau net labai gudrūs sutvérimali. Tik nemégsta žmogaus įsakymų klausyti, o elgiasi taip, kaip patys nori. O jų norai dažniausiai visai nesutampa su valdančio juos žmogaus norais. Greit įsitikinome, ką reiškia asilo užsispyrimas. Žiema buvo jau įsigaléjusi, gražiai pasnigo, tai sekmadienio popietę pakin-

kėme Pilki ir Gelčių į rogutes, susėdome tryse — tévelis ir mudvi su Evute; raginame važiuoti, o asilai nė iš vienos. Dairosi į tvartą, matyti nutarė, kad ésti šieną namie geriau, negu šaltyje traukti pri-krautas roges. Nepadéjo nei botagu pliauškinimas, nei barimasis. Ką daryti? Staiga dingtelėjo man įsikibti Pilkiui į uodegą ir gero-kai ją atgal patampyt. “Tai jūs norite, kad aš atbulas eičiau?” — nutarė asilas. “To tai nebus”, ir émė bégti pirmyn. Gelčius jam pri-tarė ir pradéjome puikiai važiuoti. Bet neilgam: asiliukams nepa-tiko traukti roges prieš kalną; pastebéjé šalutinį keliuką, staiga juo pasuko. Išvirtome į sniegą. Gerai, kad tévelis nepaleido vadelių iš rankų ir tuoj sustabdė nepaklusnius “žirgus”. Tik susitvarkę émém toliau važiuoti, bet čia ištiko mus kitas nemalonumas. Priešais va-žiavo ūkininkas pasikinkęs dveigį arkliuką, kuris dar neturéjo pro-gos susitiki su asilu. Pamatęs padarą panašų į arklį, bet ne arklį giminés, pasibaidė ir émė nesuvaldomai šuoliuoti, kol atsitrenkė į pasitaikiusią tvorą.

Véliau su mūsų asilais turéjome ir daugiau nemalonų atsiti-kimų: tai patys jų negaléjome suvaldyti, tai vežikų arkliai pasi-baidydavo. Nutaréme jais nebevažinéti. Laikas nuo laiko išleisda-vom juos pabégioti mūsų kieme. Eidamos jų lankytis mudvi su se-sute visuomet nešémés duonos plutų, morkų ar net cukraus gabalé-lių. Asiliukai mus pamatę tuo atbégdavo, atkišdavo snukučius, pa-dékodavo garsiu I-a, I-a, o Pilkis labiau išdidus, įsitikinęs, kad dau-giau nieko nebegaus, imdavo judinti ausimis reikšdamas savo ne-pasitenkinimą ir nužygiuodavo tollyn. Kai po metų grjžo ponai Ro-zenbergai ir atéjo jų atsiimti, gaila buvo skirtis su Pilkiu ir Gel-čium — taip su jais buvome susidraugavusios.

IŠTARK GREITAI:

Gervé gyrūnė gyresi gerą girą girioje gérusi.
Geltonas gaidys gieda girininko garduke.
Kupeta su kupetaite, pakupetiš su kupetviete.
Virvė, virvelė, virvykštė ir virvogalis.

KODEL VALTIS IR LAIVUS DARO SMAILIUS

Ištieskit savo rankos plaštaką suglaustais pirštais, padėkit ant vandens ir staiga paspauskit plaštaką žemyn arba įkiše į vandenį, patraukit taip į šalį. Pajuskit, kad jūsų plaštaką vanduo sulaiko, priešinas. Su ta pačia plaštaka skiausčia patraukit per vandenį, arba pirštais pirma kiškit gilyn — lengvai eis, nes mažiau ranka kliudys vandens. Arba dar paprasčiau: paimkit stalinį peilį ir patraukit jo plokštuma per vandenį kibire — jusit vandens pasipriešinimą. Patraukit su tuo pačiu peiliu ašmenimis — beveik visai nejusit pasipriešinimo.

Ar esate matę žuvį? Jos snukis smailus. Ar esate matę žuvį plaukiant? Savo snukučiu ji neria į priekį. Skersa žuvis visai negalėtų paplaukti, nes daug kliudytų vandens.

Dėl to ir laivus daro smailius, kad vandens mažiau kliudytų plaukdami, o jei ką kliudys, kad lengviau praskleistų į šalis.

Ar esate matę kertant malkas? Kirvio ašmens aštrūs, o toliau kirvis storėja. Į medį pirmiau lenda aštruma, o paskui storuma ir taip plėšia medį. Ir smailus laivas, kad ir toliau storėdamas, lengvai skiria vandenį į šalis.

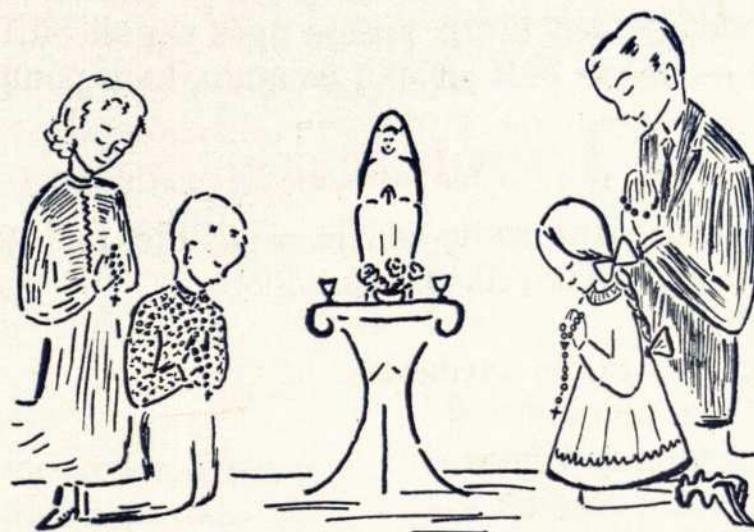

ALGIS IR ALYTÉ

Mama kalba Rimgaudukui,
Nori, kad jis geras būtu,
Poterėlius sukalbėtu,
Ir Marija kad mylėtu.

Bet tas vaikas, tarsi vėjas,
Tiktai švaistos, sukinėjas,
O rožančiu sukalbėti?
Jis nenor' to nė girdėti!

Ar žinojai tu, Rimuti,
Jog visi geri vaikučiai
Pamaldžiai rožančių kalba
Motinos Marijos garbei?

Meldžias Algis ir Alytė;
Su jais tėtis ir mamytė,
Už tévynę — gimtą šali;
Ten slapta tik melstis gali.

TRUPUTI PAGALVOK!

GRAMATIKOS UŽDAVINYS

Jonukas, išeidamas į miestą, paliko savo sesutei raščiuką: "Jeigu eisi pasivaikščioti, neik įsilus, nes gali sustiki vilką".

Onutė, radus tokį raštelių, tiktais nusistebėjo. Ir pasivaikščioti išėjo, nes iš tikro visai nebuvovo įsilus. O vaikščioti juodu mégdavo netolimuose šiluose. Onutė perėjo vieną šilą, įžengė į kitą, ogi žiūri — vilkas! Gerai, kad sargybinis vaikščiojo...

Bet kodėl Onutė nepaklausė Jonuko?

PAINUS UŽDAVINYS

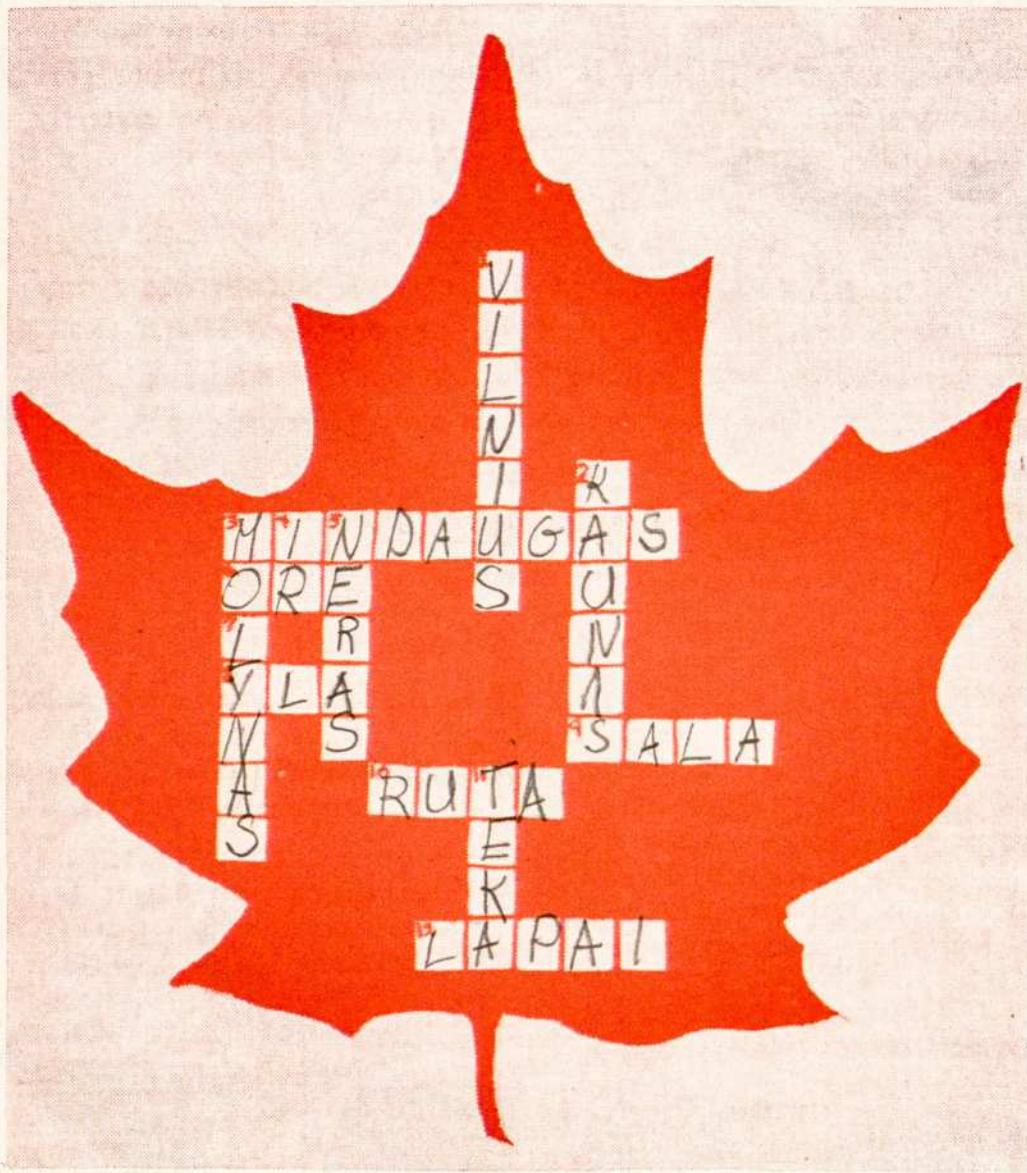
Vienoje pusėje upės stovi trys ponai ir trys plėšikai. Jie nori persikelti į kitą pusę. Prie kranto vandenye prireista valtis, į kurią telpa tiktais du žmonės. Kaip jie turi keltis, kad plėšikai nenuskriaustų ponų? Reikia atsiminti, kad nei vienoje, nei kitoje pusėje upės negali būti plėšikų persvara — negali būti plėšikų daugiau, kaip ponų.

NAUJI ŽODŽIAI

Pridėkite vieną raidę žodžio pradžioje, kad gautumėte naują žodį, kurio reikšmė yra duota.

1. Vilnis.	-anga.
2. Irgi mergaitės vardas.	-Irutė.
3. Rūkas, migla.	-aras.
4. Ant jo rodo filmas.	-kranas.
5. Teismo procesas.	-yla.
6. Vaisius.	-riaušės.
7. Kliuvinys.	-liūtis.
8. Kuro medis.	-alka.
9. Dažai veidui tepti.	-rimas.
10. Pats karštis.	-karštis.

RUDENS LAPO GALVOSŪKIS

Skersai:

3. Pirmasis Lietuvos karalius.
6. Kur skraido paukščiai.
8. Smailus įrankis.
9. Vandens apsupta žemė.
10. Lietuvaičių gėlė.
12. Rudenį krenta —.

Žemyn:

1. Lietuvos sostinė.
2. Laikinoji Lietuvos sostinė.
3. Kas mūsų laukia rudenį.
4. Jungtukas.
5. Kas nepadės daikto į vietą, jo —.
11. Upė —.

Paruošė *Regina Čepulytė*

Nuspalvuokite plotus, kurie pažymėti tašku.

MÍSLÉS

Dieną ir naktį išplėtęs akis.

Kaip jaunas buvau klonis, kalnus ariau, kaip pasenau, mergas šokt
vedžiau.

Visi jodo, niekas nepašeria.
Vienas bėga, antras geria, trečias auga.
Raudonas medis gražiai gieda.
Žiemą nusivilko, pavasarį apsivilko ir pabalo, o vasarą paraudo-
navo.

MINKLĖS

Kas juodas, o pasauli apšviečia?
Kodėl mes einame į lovą?
Kas eina po vandeniu, virš vandens ir jo neliečia?
Kas eina nuo Kauno iki Vilniaus ir nejuda?
Kodėl gaidys užsimerkęs gieda?

Surinko Birutė Vindašienė

PASIJUOKIME...

Tomas: "Man patinka tavo laikrodis.
Ar jis tikrai eina?"

Rimas: "O, taip. Tikrai".

Tomas: "Tai kada jis griš atgal?"

Tėvas (peikdamas sūnaus didelius norus): "Jonuk, tu esi tikras paršelis. Ar tu žinai, kas yra paršelis?"

Jonukas: "Taip, téte. Paršelis yra kiaulės mažas sūnelis".

Motina: "Ka sakė tavo tévas, kai nukrito nuo kopėcių?"

Sūnelis: "Ar man išleisti visus negražius žodžius?"

Motina: "Žinoma, mielasis".

Sūnelis: "Nieko".

Mergytė: "Mama, ar kūdikėliai ateina iš dangaus?"

Mama: "Taip, brangute".

Mergytė: "Už tai jie taip labai mėgsta ramybę, ar ne?"

Teta: Na, Nijole, ar elgeisi didvyriškai pas dantų gydytoja?

Nijolė: Taip, teta.

Teta: Tai gerai! Čia tas doloris, kurį pažadėjau, o dabar pasakyk ką jis tau darė.

Nijolė: Ačiū, teta. Jis Jonukui ištakė du dantis.

Kaziukas: Ar rašalas labai brangus, téveli?

Tetis: Ne, kodėl?

Kaziukas: Kadangi mama susirūpino kai rašala išpyliaudant naujojo kilimo.

Jonukas: "O, mama, kodėl aš ir vėl turiu plauti savo veidą prieš valgi?"

Mama: "Kadangi tu ir vėl išsitepei".

Jonukas: "O kodėl aš negaliu užsi-pudruoti, taip kaip ir tu?"

Surinko Birutė Vindašienė

Vytukas visą dieną medžiojo džiunglių gelmėse. Padékite jam saugiai grįžti į stovyklą, nes vakaras jau nebetoli.

Gatvė, kurioje gyvenu

(Rašinėlis laimėjo I-ją vietą
"Eglutės" konkurse)

Jurgis Bradūnas

Mano gatvė yra maždaug $2\frac{1}{2}$ mylių ilgio. Ji yra nelabai plati. Mūsų gatvės skiriasi nuo kitų, nes kitoje pusėje nėra namų, o prasideda parkas. Judejimas čia yra labai mažas, todėl labai smagu miegoti. O kai "saulelė raudona, vakaras netoli...", tai labai gražiai matyti besileidžianti saulė. Pas mus gatvėje vaikai nesidaužo, o eina galvom parke. Ten žaidžia futbolą, beisbolą ir kitus įvairius žaidimus. Mūsų gatvė susikryžiuoja su ypatingu keliu U. S. No. 1, kuris tiesiog nueina į Washingtoną, Amerikos sostinę. Seniau, dar prez. Washingtono laikais, kur dabar mūsų gatvė ir namas, buvo upelis. Aš tai suži-

nojau ir seno mūsų miesto žemėlapio. Net keista, kai pagalvoju, kad, kur dabar mūsų namas, buvo upelis. Kartą net sapnavau, kad tas upelis bėga po mūsų namu ir vis atrodo, kad namas pradeda svyruoti ir pamažu grimsti į žemę. Šiaip nieko ypatingo mūsų gatvėje neatsitinka. O kas bus ateityje?

Nieks nežino, tiktais Dievas,
Kas po šimto metų bus.
O gal ežeras koks vienas
Mano gatvėje banguos.

Gyvasis žaislas

(Eilėraštis laimėjo II-ją vietą
"Eglutės" konkurse)

Elena Bradūnaitė

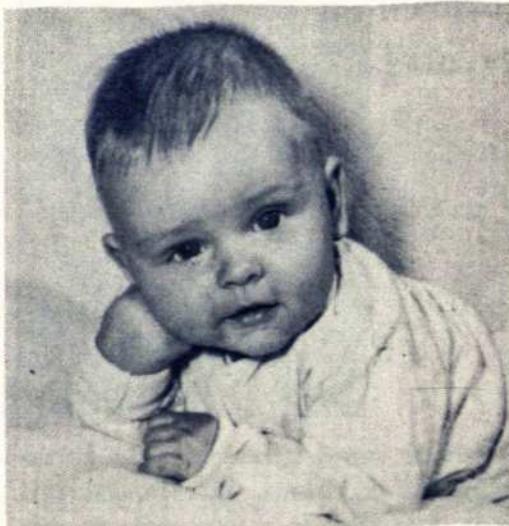
Atsibodo man lėlytės
Ir šuniukai ir katytės,
Aš jau didelė esu —
Jū nenoriu iš tiesų.

Nors ir keista, bet tikrai
"Sutvarkyti" mūs žaislai;
Ir ant sofos ir ant lovos
Kur tik žiūrai, lėlių kojos.

Kas žaislus visur išmėto?
Neatspėsit nė iš lėto.
Paskaitykite toliau
Ir žinosit, kaip baigiau.

Tas išdaigas darinėja
Miela mano padėjėja
Ji maža sesuo Lioničė —
Mano žaislas ir lėlytė.

Kada gi ta "Eglutė" ateis?

Mūsu jauniausias
"Eglutės" skaitytojas —
Kestutis Abelkis
iš Hollywood, California

PRIEŽODŽIAI

Savi marškiniai už svetimą švarką brangesni.

Suktas žmogus ugny nedega, vandenys neskėsta, tik nuo savo gudruo žūva.

Dar meška girioj, o jos odą dera.

Žmogus šaudo, Dievas kulkas nešioja.

Ir kiškis lapės nebijočių, kad vilko nagus turėtų.

Kiekviena duobė turi dugnā.

Nuo vilko bėgo, ant meškos užklupo.

Gera duktė motinos širdį nutildo, bloga — plaukus pražildo.

RUGSĖJO MĖNESIO GALVOSŪKIŲ ATSAKYMAI:

Nauji žodžiai: psl. 26. — 1. karas, 2. voras, 3. adata, 4. badymas, 5. dantis, 6. karklas, 7. nardymas, 8. kaulas, 9. barimas, 10. klaida, 11. drugys, 12. košimas, 13. paltas, 14. kraštas, 15. ašaka.

Suraskite žodžius: psl. 26. — 1. ežeras, 2. krantas, 3. beržas, 4. vardas, 5. laužas, 6. oras, 7. miškas, 8. šeimininkas, 9. takas, 10. svogūnas.

Obuolio galvosūkis — Skersai: 1. vokas, 2. obuolys, 3. laiko. **Išilgai:** 4. loja, 5. krosnis, 6. asla.

Mišlės: žvakė; vėžys; adata ir siūlas; kopūsto galva; svogūnas; raktas; kaledorius; vainikas; šešėlis.

Čiru-čiru, kelk, smuikeli,
Visą gamtą iš miegų
Ir dainuok, kaip žvaigždės mirga
Ežerėly ant bangų...

Pinki pasaką auksinę,
Iš saldžių širdies svajoniu,

Tiktais niekur neišveski
Iš žalių gimininių klonių.

Te gegužio žiedas žydi,
Tegu skambą mūs daina,
Kaip čiurlenimas upelio,
Kaip pavasaris jauna...

Šoks Boružė raudonsparnė,
Laumžirgeliai šoks visi,
Ir šauks kmynai, ir šauks smilgos:
Burtininkas tu esi.

(Iš I dalies psl. 24)

Vyt. Tamulaičio

SVIRPLIO MUZIKANTO KELIONĖS

"Eglutės" dešimtmečio proga
leidžiamas leidinėlis

Abi dalys galima užsisakyti

Pirmosios dalies kaina \$2.50

Antrosios dalies — \$3.00

50¢ nuolaida

"Eglutės" skaitytojams.

Abi dalys kartu — \$5.00

"Eglutės" skaitytojams \$4.50

Užsakymus siušti:

"Eglutė"

Immaculate Conception Convent

R. F. D. 2,

Putnam, Connecticut

ALP 1785
LKA

SPALIO ŠVENTĖS

ir VARDINĖS

-
1. Remigijus / Mantas, Alka
 2. Angelai Sargai, Modestas / Girutis, Pavandė
 3. Teresė Kūdikėlio Jėzaus / Milgintas, Alanta
 4. Pranciškus iš Asyžiaus, Domina / Mąstautas, Eivydė
 5. Placidas, Gala / Palemonas, Gilda
 6. Brunonas, Epifanija / Budivydas, Vyta
 7. **MARIJA ROŽINIO KARALIENĖ**
Sergijus, Justina / Butrimas, Eivenė
 8. Brigita, Nestoras / Daugas, Gaiva
 9. Dionyzas, Publia / Dauknitas, Eglė
 10. Pranciškus Borgia / Gilvydas, Jaunė
 11. **MARIJOS MOTINYSTĖ**
Eufridas, Pacida / Rindaugas, Daugvydė
 12. Amelijus, Relinda / Gantas, Deimena
 13. Eduardas, Geraldas / Mintas, Žemyna
 14. Kalistas, Fortunata / Lygandas, Gendrė
 15. Teresė iš Avilos, Leonardas / Gailiminės, Rugilė
 16. Jadvyga, Aurelija / Gudigirdas, Dova
 17. Margarita Marija Alacoque / Kintautas, Gytė
 18. Lukas / Jodotas, Jaugilė
 19. Petras iš Alkantaros, Kleopatra / Sangėla, Kantra
 20. Jonas Kantietis, Adelina / Minimantas, Léta
 21. Hilarijonas, Uršulė / Rikantas, Gilanda
 22. Verekundas, Alodija / Sudimantas, Minė
 23. Alucijus, Domitas / Sidaugas, Ramutė
 24. Rapolas Arkangelas, Gilbertas / Valmantas, Gluoda
 25. Krizantas, Darija / Svitrigaila, Skalva
 26. Evaristas, Alanas / Liubertas, Mingintė
 27. Gaudijozas, Kristeta / Vytautas, Tautmilė
 28. Simonas ir Judas Tadas / Gaudrimas, Agila
 29. Narcizas, Elfreda / Barutis, Tolvydė
 30. **KRISTUS KARALIUS.**
Darata, Artemas / Minvainas, Miklausa
 31. Arnulfas, Bega / Mąstvilas, Tanvilė

EGLUTĖ SVEIKINA VISUS,
KURIE ŠVENČIA VARDINES!